

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 204/2014-13

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 27. marca 2014 v senáte zloženom z predsedu Ladislava Orosza (sudca spravodajca), zo sudkyne Ľudmily Gajdošíkovej a sudcu Jána Lubyho predbežne prerokoval sťažnosť D. H., zastúpenej advokátkou JUDr. Dagmar Matuškovou, Búdková 12, Bratislava, ktorou namieta porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie svojej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Bratislava I v konaní vedenom pod sp. zn. 18 C 98/2006, a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť D. H. o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 22. januára 2014 doručená sťažnosť D. H. (ďalej len „sťažovateľka“), zastúpenej advokátkou JUDr. Dagmar Matuškovou, Búdková 12, Bratislava, ktorou namieta porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej

republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie svojej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Bratislava I (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 18 C 98/2006 (ďalej aj „napadnuté konanie“).

Zo sťažnosti a z príloh k nej priložených vyplýva, že sťažovateľka sa žalobou doručenou okresnému súdu 14. novembra 2006 domáha určenia neplatnosti skončenia pracovného pomeru a náhrady mzdy voči žalovanému – Úrad pre dohľad nad zdravotnou starostlivosťou Slovenskej republiky v Bratislave (ďalej len „žalovaný“).

Sťažovateľka v sťažnosti predovšetkým uvádza:

„Súd vo veci vykonal navrhované dokazovanie. Dňa 16. 04. 2009 vydal vo veci v poradí prvý rozsudok 18 C/98/2006-378, ktorý bol na odvolanie sťažovateľky uznesením Krajského súdu Bratislava sp. zn. 6 Co 364/09-449 zo dňa 31. 8. 2010 zrušený a vec bola vrátená na ďalšie konanie. Voči rozhodnutiu KS Bratislava podal odporca dňa 31. 12. 2010 dovolanie. Podľa § 10a ods. 1 O. s. p. o dovolaniach proti rozhodnutiam krajských súdov ako odvolacích súdov rozhoduje Najvyšší súd Slovenskej republiky. Prvostupňový súd dovolanie odporcu zo dňa 31. 12. 2010 neodstúpil na NS SR na rozhodnutie, ale ďalej vo veci konal. Dňa 22. 3. 2011 vydal OS Bratislava I vo veci 18 C/98/2006-553 nové rozhodnutie, ktoré po podaní odvolania bolo odstúpené na KS Bratislava. Krajský súd v Bratislave v konaní 6 Co 131/2011 dňa listom zo dňa 27. 2. 2012 spis OS BA I 18 C/98/2006 napadnuté rozhodnutie vrátil ako predčasne predložené z dôvodu procesnej vady - neodstúpenie dovolania odporcu na rozhodnutie NS SR so zdôraznením, že v prípade zrušujúceho rozhodnutia dovolacieho súdu sa vec vráti do konania ako po vyhlásení rozsudku v r. 2009 a v takom prípade budú existovať vedľa seba dva rozsudky súdu I. stupňa. Najvyšší súd SR rozhodnutím sp. zn. 6 Cdo 313/2012 dovolanie odporcu ako neprípustné odmietol. Vec bola dňa 11. 9. 2013 doručená na OS Bratislava I. OS Bratislava I týmto spôsobil, že od zaslania spisu na KS Bratislava dňa 16. 9. 2011 až do 11. 9. 2013 nebolo vôbec možné vo veci konať. Na priesťahy v konaní sťažovateľka upozorňovala vedenie OS BA I sťažnosťou zo dňa 17. 5. 2012 a následne po doručení odpovede z OS BA I žiadosťou o preverenie odpovede vedenie KS Bratislava dňa 8. 8. 2012. Krajský súd

v Bratislave priedahy v konaní čiastočne uznal, ale náprava do dnešného dňa zjednaná nebola. Do dňa spisania sťažnosti (17. 1. 2014) spis 18C/98/2006 nebol odstúpený na Krajský súd Bratislava na odvolacie konanie.“

Sťažovateľka tvrdí, že „Okresný súd Bratislava I v označenom konaní nepostupoval v súlade so zákonom, keď neodstúpil dovolanie odporcu na rozhodnutie na NS SR a spôsobil tak v konaní zbytočné priedahy, ktoré sťažovateľka nezavinila. Sťažovateľka je toho názoru, že v priebehu vyššie označeného konania došlo zo strany porušovateľa k porušeniu jej základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priedahov zakotveného v čl. 48 ods. 2 Ústavy SR a práva v spojitosti s čl. 6 ods. 1 medzinárodného Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.“

Na základe uvedených skutočností sťažovateľka navrhuje, aby ústavný súd po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie nálezom takto rozhodol:

„Okresný súd Bratislava I v konaní vedenom pod sp. zn. 18 C/98/2006 porušil základné právo D. H., aby sa jej vec prerokovala bez zbytočných priedahov, zaručené v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie veci v primeranej lehote zaručené v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

Okresnému súdu Bratislava I v konaní vedenom pod sp. zn. 18 C/98/2006 prikazuje konať bez zbytočných priedahov.

D. H. priznáva primerané finančné zadosťučinenie v sume 3000 € (slovom tritisíc eur), ktoré je Okresný súd Bratislava I povinný vyplatiť jej do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

D. H. priznáva náhradu trov právneho zastúpenia v sume 340,90 € (slovom tristoštyridsať eur a 84 centov), ktorú je Okresný súd Bratislava povinný vyplatiť na účet právnej zástupkyne JUDr. Dagmar Matuškovéj... do jedného mesiaca od právoplatnosti tohto nálezu.“

Sťažovateľka svoj návrh na priznanie primeraného finančného zadosťučinenia odôvodňuje takto:

„Navrhovaná suma podľa názoru sťažovateľky zohľadňuje dĺžku porušovania označených základných práv sťažovateľky a s nimi spojenú nemajetkovú ujmu, ktorá sťažovateľke vznikla v dôsledku psychického napätia a obáv z porušovania práva na spravodlivé prejednanie veci bez zbytočných prieťahov, najmä s poukazom na tú skutočnosť, že v jej prípade ide o uplatňovanie práv v spojitosti s realizáciou základného práva na prácu priznané jej čl. 35 ods. 3 Ústavy.“

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon.

Ústavný súd návrh na začatie konania predbežne prerokuje podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa a zisťuje, či nie sú dôvody na odmietnutie návrhu podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania návrhy, na ktorých prerokovanie nemá právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený. Ak ústavný súd navrhovateľa na také nedostatky upozornil, uznesenie sa nemusí odôvodniť.

Sťažovateľka sa sťažnosťou domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie veci v primeranej lehote postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 18 C 98/2006.

Ústavný súd v rámci predbežného prerokovania v súčinnosti s okresným súdom zisťoval doterajší priebeh namietaného konania a jeho aktuálny stav, pričom v tejto súvislosti zistil toto:

Napadnuté konanie bolo začaté na základe žaloby sťažovateľky, ktorá bola okresnému súdu doručená 14. novembra 2006. Sťažovateľka sa žalobou domáhala vyslovenia neplatnosti skončenia pracovného pomeru výpoveďou podľa § 77 a nasl. zákona č. 311/2001 Z. z. Zákonník práce v znení neskorších predpisov a náhrady škody právnym titulom neplatného skončenia pracovného pomeru. Okresný súd v poradí prvým rozsudkom č. k. 18 C 98/2006-378 zo 16. apríla 2009 (ďalej aj „rozsudok okresného súdu zo 16. apríla 2009“) žalobu sťažovateľky zamietol.

Na základe odvolania sťažovateľky Krajský súd v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) uznesením č. k. 6 Co 364/2009-449 z 31. augusta 2010 (ďalej len „uznesenie krajského súdu z 31. augusta 2010“) rozsudok okresného súdu zrušil a vec vrátil tomuto súdu na ďalšie konanie.

Žalovaný doručil okresnému súdu 31. decembra 2010 dovolanie proti uzneseniu krajského súdu z 31. augusta 2010. Okresný súd v poradí druhým rozsudkom č. k. 18 C 98/2006-553 z 22. marca 2011 (ďalej len „rozsudok okresného súdu z 22. marca 2011“) návrh žalovaného na prerušenie konania zamietol a určil, že

- skončenie pracovného pomeru sťažovateľky z 18. septembra 2006 je neplatné,
- žalovaný je povinný zaplatiť sťažovateľke sumu 5 975,19 €, a žalobu vo zvyšku náhrady mzdy, o určenie, že pracovný pomer aj naďalej trvá, a v časti úroku z omeškania zamietol. Okresný súd zároveň uložil žalovanému zaplatiť na účet okresného súdu súdny poplatok a sťažovateľke náhradu trov konania v sume 1 578,45 €, a sťažovateľke uložil povinnosť zaplatiť na účet okresného súdu sumu 99 €.

Rozsudkom z 22. marca 2011 okresný súd zároveň konanie v časti sumy 1 054 € zastavil. Proti rozsudku okresného súdu z 22. marca 2011 podali odvolanie tak sťažovateľka

(podané osobne okresnému súdu 15. apríla 2011, pozn.), ako aj žalovaný (odvolanie doručené okresnému súdu 26. apríla 2011, pozn.). Okresný súd následne spis vzťahujúci sa na napadnuté konanie predložil 16. septembra 2011 krajského súdu na rozhodnutie o odvolaní proti rozsudku okresného súdu z 22. marca 2011. Krajský súd prípisom z 27. februára 2012 spis okresnému súdu vrátil s upozornením, že vo veci bolo zo strany žalovaného podané dovolanie, o ktorom dosiaľ nebolo rozhodnuté.

O dovolaní žalovaného z 31. decembra 2010 rozhodol následne Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) uznesením sp. zn. 6 Cdo 312/2012 z 21. augusta 2013 (ďalej len „uznesenie najvyššieho súdu z 21. augusta 2013“) tak, že dovolanie odmietol a sťažovateľke náhradu trov konania nepriznal. Po doručení spisu z najvyššieho súdu okresný súd doručoval účastníkom konania uznesenie najvyššieho súdu o dovolaní z 21. augusta 2013 (rozhodnutie najvyššieho súdu bolo tak žalovanému, ako aj žalovanej doručené 16. októbra 2013, pozn.). Spis vzťahujúci sa na konanie vedené okresným súdom pod sp. zn. 18 C 98/2006 bol následne 14. januára 2014 predložený krajskému súdu na rozhodnutie o odvolaní proti rozsudku okresného súdu z 22. marca 2011.

Z už citovaného § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde vyplýva, že úlohou ústavného súdu pri predbežnom prerokovaní sťažnosti je tiež posúdiť, či táto nie je zjavne neopodstatnená. V súlade s konštantnou judikatúrou ústavného súdu o zjavne neopodstatnenú sťažnosť ide vtedy, keď namietaným postupom alebo namietaným rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov, a to aj vtedy, ak v konaní pred orgánom verejnej moci vznikne procesná situácia alebo procesný stav, ktoré vylučujú, aby tento orgán porušoval uvedené základné právo, pretože uvedená situácia alebo stav takúto možnosť reálne nepripúšťajú (IV. ÚS 16/04, II. ÚS 1/05, II. ÚS 20/05, IV. ÚS 55/05, IV. ÚS 288/05).

Súčasťou judikatúry ústavného súdu je aj ustálený právny názor (napr. II. ÚS 12/01, IV. ÚS 61/03, IV. ÚS 205/03, I. ÚS 16/04), podľa ktorého sa ochrana základnému právu

podľa čl. 48 ods. 2 ústavy poskytuje v konaní pred ústavným súdom len vtedy, ak v čase uplatnenia tejto ochrany porušovanie základného práva označenými orgánmi verejnej moci (v tomto prípade všeobecným súdom) ešte mohlo trvať. Ak v čase, keď sťažnosť ústavnému súdu došla, už nemohlo dochádzať k namietanému porušovaniu označeného základného práva, ústavný súd ju zásadne odmieta ako zjavne neopodstatnenú (§ 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde).

Jednou zo základných pojmových náležitostí sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy, ktorou sa sťažovatelia domáhajú ochrany svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy alebo práva na prejednanie svojej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, je to, že musí smerovať proti aktuálnemu a trvajúcemu zásahu orgánov verejnej moci do ústavou chránenej sféry sťažovateľov. Uvedený názor vychádza zo skutočnosti, že táto sťažnosť zohráva aj významnú preventívnu funkciu, a to ako účinný prostriedok na to, aby sa predišlo zásahu do základných práv, a v prípade, že už k zásahu došlo a jeho účinky stále trvajú, aby sa v porušovaní týchto práv ďalej nepokračovalo. Preto ak je zrejmé, že v čase, keď bola sťažnosť ústavnému súdu doručená, už k prietahom v namietanom konaní nemôže dochádzať, je daný dôvod na odmietnutie takejto sťažnosti pre jej zjavnú neopodstatnenosť.

Sťažovateľka predovšetkým namieta, že neefektívnou činnosťou okresného súdu v období od „16. 9. 2011 až do 11. 9. 2013“ došlo k zbytočným prietahom v napadnutom konaní. Zo zistení ústavného súdu vyplýva, že v čase podania sťažnosti, ako aj jej doručenia ústavnému súdu (sťažnosť bola na poštovú prepravu podaná 20. januára 2014 a ústavnému súdu doručená 22. januára 2014, pozn.) okresný súd už zjavne nemohol porušovať základné právo sťažovateľky podľa čl. 48 ods. 2 ústavy ani jej právo podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, keďže vo veci samej rozhodol a urobil všetky úkony potrebné na odstúpenie veci odvolaciemu súdu. Táto skutočnosť sama osebe zakladá v súlade s ustálenou judikatúrou ústavného súdu dôvod na odmietnutie sťažnosti z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti.

Ústavný súd navyše poukazuje na svoju ustálenú judikatúru, v zmysle ktorej zbytočné prietahy v konaní môžu byť zapríčinené nielen samotnou nečinnosťou

všeobecného súdu, ale aj jeho neefektívnou či nesústredenou činnosťou, teda takým konaním, ktoré nevedie efektívne k odstráneniu právnej neistoty (II. ÚS 32/03, IV. ÚS 267/04, IV. ÚS 182/08). Nie každá procesná vada všeobecného súdu však má automaticky za následok vznik zbytočných prietáhov v konaní podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, prípadne porušenie práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Vychádzajúc zo svojich zistení, ústavný súd konštatuje, že okresný súd v namietanom konaní konal nesústredene, keďže sa dopustil, ako to už konštatoval aj samotný krajský súd, procesnej vady, ktorá spočívala v tom, že po vrátení veci z krajského súdu (po vydaní uznesenia krajského súdu z 31. augusta 2010, pozn.) vo veci vydal v poradí druhý rozsudok ešte predtým, ako najvyšší súd rozhodol o dovolaní žalovaného proti zrušujúcemu uzneseniu krajského súdu z 31. augusta 2010. Nemožno však súhlasiť s tvrdením sťažovateľky, že touto procesnou vadou okresný súd spôsobil, že vo veci od septembra 2011 (keď bol spis predložený krajskému súdu na rozhodnutie o odvolaní proti rozsudku okresného súdu z 22. marca 2011) až do septembra 2013 (keď bol po rozhodnutí najvyššieho súdu o dovolaní spis vrátený okresnému súdu) „*nebolo vôbec možné vo veci konať*“. Okresný súd totiž vo veci konal, keď následne po upozornení krajským súdom a vrátení spisu (spis bol okresnému súdu vrátený v marci 2012) zabezpečoval procesné úkony spojené s podaným dovolaním (výzva na odstránenie nedostatkov podaného dovolania z 15. mája 2012, výzva na vyjadrenie sa k dovolaniu z 27. júna 2012). Navyše, spis vzťahujúci sa na napadnuté konanie bol v rámci sťažovateľkou vymedzeného obdobia na najvyššom súde na účely rozhodnutia o dovolaní (od októbra 2012 do septembra 2013).

Na základe uvedeného ústavný súd pri predbežnom prerokovaní odmietol sťažnosť sťažovateľky podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti.

Keďže sťažnosť bola odmietnutá, ústavný súd o ďalších návrhoch sťažovateľky uplatnených v sťažnosti nerozhodoval.

Ústavný súd na záver poznamenáva, že toto rozhodnutie nezakladá prekážku veci rozhodnutej v zmysle § 24 písm. a) zákona o ústavnom súde, a preto nebráni tomu, aby po splnení všetkých zákonom predpísaných náležitostí sťažovateľka v tejto veci predložila ústavnému súdu novú sťažnosť, ale len za predpokladu, že by v ďalšom priebehu napadnutého konania bol okresný súd nečinný alebo by postupoval neefektívne či nesústredene.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 27. marca 2014